

Studiewijzer “op de boerderij”

Aardrijkskunde 11 havo

Klas 11 havo
Datum: maart 2017

Inhoudsopgave

Atlasvragen
Opdracht “op de boerderij”
Werkblad interviewen
Kaartvaardigheden
Hand-out presentatie

Naam:

**Met het PO
ook
studiewijzer
inleveren**

Bron: volkrant mei 2010

Van onze verslaggever

Ana van Es

AMSTERDAM De werkgelegenheid in de Europese landbouw is tussen 2000 en 2009 met 25 procent gedaald: een verlies van 11,2 miljoen banen. Dat zeggen cijfers van Eurostat, het statistische bureau van de Europese Unie.

De grootste daling vond plaats in Estland, Bulgarije en Slowakije. Daar halveerde de werkgelegenheid. In West-Europa is die afname veel geringer. In Nederland daalde de werkgelegenheid in tien jaar met 17,2 procent.

Terwijl de werkgelegenheid atnam, nam de landbouwproductie toe. Boeren gingen efficiënter werken. Vermoedelijk is dat deels te danken aan industrialisering van de landbouw in voormalige Oostbloklanden.

Nederlandse boeren zagen hun inkomen kelderen. Tussen 2000 en 2009 zijn zij er gemiddeld 27,6 procent op achteruit gegaan. Die daling is fors, want in West-Europa daalde het reële inkomen in de landbouwsector gemiddeld met 11,6 procent. Heel anders is het beeld in 'nieuwe lidstaten'. Daar gingen boeren juist meer verdienen.

Inmiddels laat het landbouwin-

komen van een boer in Letland circa 3.000 euro bedraagt.

men in bijna de hele EU een daling zien. Dat komt vooral door de lagere prijzen van gewassen en zuivel. Vorig jaar daalde de prijs van granen met 27,1 procent en de melkprijs met 20,6 procent. Ook oliezaad, olijfolie en fruit brachten aanzienlijk minder op. Van veel landbouwproducten nam de productie bovendien af.

Tussen oude en nieuwe lidstaten bestaan nog steeds grote verschillen qua inkomens in de landbouwsector. Nederlandse Zwitserse en Deense boeren verdienen gemiddeld rond de 30 duizend euro per jaar, terwijl het inkomen van een boer in Letland circa 3.000 euro bedraagt.

Hogere productie, maar minder banen door mechanisatie. Foto Reuters

Opdrachten ter voorbereiding van de Praktische Opdracht: "op de boerderij"

De opdrachten verwijzen naar de Grote Bosatlas (GB53).

Sommige opdrachten kunnen pas beantwoord worden na de PowerPoint presentatie van de docent over de landbouw.

Opdracht 1

Zoek in de atlas de kaart NEDERLAND corop-gebieden.

Vertel in eigen woorden wat een corop-gebied is.

Gebruik het kaartblad NEDERLAND werken.

Een overzicht van benamingen van de COROP-gebieden staat op GB53 243.

- a. In welke COROP-gebieden is het aandeel van de beroepsbevolking in de landbouw groter dan 5%?
- b. Welke tak van landbouw zijn in boven genoemde COROP-gebieden vertegenwoordigd? (kennisvraag)

Gebruik de grafiek over de ontwikkeling van de beroepsbevolking in Nederland vanaf 1900

- c. Welke ontwikkeling toont de grafiek van de landbouw van 1900 tot 2000?
- d. In welke periode is de daling het sterkst?
- e. Welke veranderingen in de landbouw vonden plaats waarmee de bovengenoemde ontwikkeling in de landbouw kan verklaren?

Opdracht 2

Gebruik het kaartblad NEDERLAND landbouw en visserij.

De landbouw is een verzamelnaam. Landbouw kan worden onderverdeeld in akkerbouw, veeteelt (melkveehouderij), glastuinbouw en bio-industrie (varkenshouderijen, kipveehouderijen en andere niet-grond gebonden vorm van veehouderijen)

- a. Welke gebieden hebben een hoge concentratie (>20) aan akkerbouw bedrijven?
- b. Welke relatie is er tussen de aanwezigheid van akkerbouwbedrijven en de grondsoort? Zoek zelf de kaart over de grondsoorten.
- c. Geef de verklaring deze relatie?
- d. Wat zijn typische gewassen die door de akkerbouw worden verbouwd?

- e. Is er voor deze vorm van landbouw veel mechanisatie mogelijk?

De varkenshouderij behoort bij de bio-industrie. De bio-industrie is een niet-grond gebonden vorm van landbouw. Dit betekent dat de dieren leven in stallen en (bijna) nooit buiten komen. Ook het voer van de dieren komt niet van het land van de boer, maar is een samenstelling van diverse landbouwgewassen die door andere boeren elders in de wereld worden verbouwd.

- f. Beschrijf het spreidingspatroon van de varkenshouderijbedrijven in Nederland?

Bekijk Nederland grondsoort.

- g. Op welke grondsoort zijn de meeste varkenshouderijen gevestigd?

Veel varkenshouderijen zijn gevestigd op de zandgronden. De verklaring hiervoor heeft een historische dimensie en laten we nu buiten beschouwing. Maar er is een andere relatie. De grote concentratie aan varkens- en kipveehouderijen leiden tot milieuproblemen.

Bekijk NEDERLAND milieu.

- h. Welke kaart geeft informatie over het milieuprobleem die veroorzaakt worden door de varkens- en kipveehouderijen?
- i. Welke andere milieuproblemen worden door de varkens- en kipveehouderijen veroorzaakt?

Ontwikkelingen in de glastuinbouw

In de Randstad is een afname van de glastuinbouw.

- j. Geef hiervoor een verklaring¹.

Opdracht 3

Bekijk de overzichtskaart van MIDDEN-NEDERLAND.

In de Betuwe is veel tuinbouw aanwezig volgens de legenda.

- a. GB53 24A/B laat deze vorm van tuinbouw zien. Welke vorm van tuinbouw is dit?
- b. Op welke grondsoort komt deze vorm van landbouw voor?
- c. Is er voor deze vorm van landbouw veel mechanisatie mogelijk?

¹ Kaartinterpretatie.

Opdracht 4

Een andere vorm van landbouw is de biologische landbouw.

- a. Zoek de kaart/grafiek die gaat over de ontwikkeling van de biologische landbouw.
- b. Hoeveel procent van de landbouwbedrijven in Nederland werkte in 2004 op biologische wijze?
- c. Welke ontwikkeling zie je in het aantal biologische bedrijven in Nederland

Opdracht 5

Bekijk GB53 31A&B; Dalem bij Bladel. De twee kaartjes maken de veranderingen in het landschap zichtbaar. Door de ruilverkaveling (schaalvergroting) ontstaat een heel nieuw landschap. Het doel van de ruilverkavelingen is het landschap aanpassen zodat de landbouw efficiënter kan werken.

- a. Omschrijf puntsgewijs de verschillen tussen de situatie van 1960 en 2006.
- b. Welke definities geeft het leerkatern voor schaalvergroting?

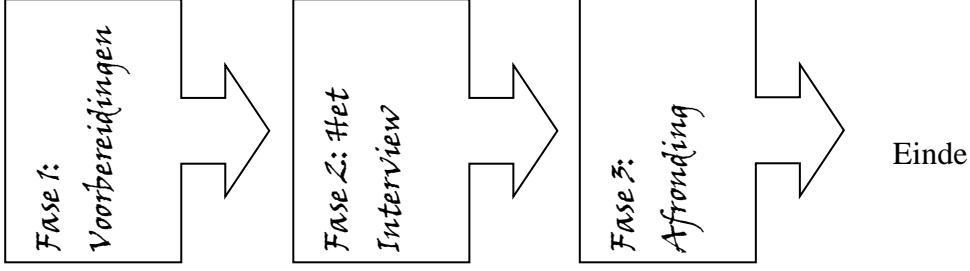
Opdracht 6

Geef in eigen woorden een omschrijving van de onderstaande begrippen:

- a. Mechanisatie van de landbouw
- b. Protectie in de landbouw van de EU
- c. Duurzame landbouw
- d. Intensivering
- e. Verbreding
- f. Diversificatie
- g. Bedenk interviewvragen met deze begrippen

Titel	<h1>Op de boerderij</h1> <h2>Veldwerk aardrijkskunde</h2>
Vak(ken)	Aardrijkskunde A.Boerma augustus 2008
Klas	11 ^e klassen
Tijd	Drie lessen een frontale inleiding en daarna zelfwerken. Tijdens de lessen zal er ruimte zijn voor het stellen van vragen.
Doel	<p>Doel van het veldwerk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zelfstandig verzamelen van data in het veld. • Het kunnen interviewen en daarbij kunnen doorvragen. • Het kunnen formuleren van open- en gesloten interviewvragen. • Het kunnen formuleren van geografische onderzoeksvragen. • Herkennen van geografische verschijnselen in de werkelijkheid.
Theorie	<p>Het platteland is ook aan veranderingen onderhevig. De belangrijkste actoren van het platteland is de landbouw. De landbouw is een verzamelnaam voor akkerbouw, tuinbouw, veeteelt en bio-industrie.</p> <p>Zij bepalen in belangrijke mate de inrichting van het landschap, maar zij zelf afhankelijk van de mogelijkheden die het landschap biedt voor hun bedrijf.</p> <p>Zie ook de PowerPoint presentatie over de ontwikkelingen in de landbouw</p>
Opdracht	<p>Je gaat een bezoek brengen aan een boerderij. En gaat actief aan het werk met het verzamelen van gegevens over de boerderij door het houden van een interview en het maken van foto's. Met deze primaire bronnen moet een beeld ontstaan van de boerderij en het omliggende landschap.</p> <p>Gedurende de lessen wordt geoefend met het maken van onderzoeksvragen en interviewvragen.</p> <p><u>Voordat je met daadwerkelijke de opdracht gaat uitvoeren moeten de interviewvragen en onderzoeksvragen worden goedgekeurd door de docent.</u></p>
Product	<p>Verslaglegging in Word.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het werkstuk moet voldoen aan de eisen van het werkstuk, zoals omschreven in het werkblad werkstuk maken (bijlage 1). 2. Foto's van de gebouwen, dieren, gewassen, land en machines, voorzien van verhelderende toelichting; 3. Een interview met een agrarische ondernemer; <p>Het werk moet op papier worden ingeleverd en niet over de mail. Niet in een map, maar voorzien van twee nietjes.</p>

Beoordeling	<p>Het werkstuk wordt beoordeeld met een cijfer. Het werkstuk is een PTA-onderdeel en is niet herkansbaar.</p> <p>Voor het cijfer worden onderstaande punten beoordeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relevantie van de interviewvragen; • Tussentijdse beoordeling van de interviewvragen voordat het daadwerkelijke interview plaats vindt; • Opbouw van het werkstuk, zoals weergegeven in bijlage 1; • Inhoudelijke verslaglegging van het interview, is er voldoende diepgang; • Verhelderende bijschriften bij de foto's; • Hand-out van de PowerPoint met aantekeningen; • Algemene verzorging; • Op tijd inleveren; <p>Atlasopdracht moeten ook naar behoren zijn. Anders aftrek van cijfer,</p>
Bronnen	<ul style="list-style-type: none"> • Maarten Terlingen, Wereldwijs, leerkatern Wereld, Malmberg, Den Bosch, ISBN 978 90345 4094 2. • www.akkerbouw.info • www.hetkleinelo.nl • www.groenwerkt.nl • Holland Doc de kleine oorlog van boer Kok http://player.omroep.nl/?aflID=9870243

Titel	<h1>Interviewen</h1>
Vak(ken)	Media-educatie, Maatschappijleer en alle overige vakken
Voorkennis	Werkblad: De vijf W's A.Boerma september 2007
Doel	<p>Doel van het werkblad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het kennen en toepassen van de verschillende fasen van een interview. • Leren formuleren van open- en gesloten vragen interviewvragen.
Illustratie	 <pre> graph LR A[Fase 1: Voorbereidingen] --> B[Fase 2: Het Interview] B --> C[Fase 3: Afronding] C --> D[Einde] </pre>
Theorie	<p>Als je iets te weten wilt komen, kun je het opzoeken in een boek, internet of encyclopedie. Vaak kun je het ook vragen aan iemand die deskundig is op een bepaald gebied. Op deze manier, mits goed voorbereid, kan je snel goede en betrouwbare informatie verzamelen. Het verzamelen van informatie door een vraaggesprek heet interviewen.</p> <p>Een interview bestaat uit drie stappen:</p> <p>Stap 1 Voorbereiding</p> <p>Vraag iemand of je hem/haar mag interviewen. Je vertelt wie je bent en waarom je een interview wilt afnemen. Maak kort duidelijk, waar het gesprek over zal gaan. Maak een afspraak.</p> <p>Bereid een aantal vragen voor (bijvoorbeeld 10). Bedenk goed, wat je wilt weten. Je kunt twee soorten vragenstellen: open- en gesloten vragen. Open vragen begint vaak met wat, wie, hoe. De geïnterviewde kan zelf bepalen wat hij wil gaan zeggen. Voorbeelden van open vragen zijn: “Wat is uw mening over de nieuw geplande kerncentrales?” of “Hoe ben je tot je beroepskeuze gekomen?” Gesloten vragen kan meestal maar kort beantwoord worden en geeft de geïnterviewde weinig ruimte om zijn verhaal te doen. Wil je veel informatie van iemand krijgen dan zijn open vragen belangrijk.</p> <p>Probeer de vragen in een logische volgorde te zetten.</p>

	<p>Stap 2 Het interview</p> <p>Stel je voor dat het om een onbekende gaat. Vraag of je een cassette recorder mag gebruiken. Vertel waarom je dit interview doet, bijvoorbeeld een werkstuk over wildplassen.</p> <p>Stel de voorbereide vragen. Probeer tijdens het gesprek niet alleen de voorbereidende vragen te stellen maar door te vragen. Doorvragen is bijvoorbeeld een vraag stellen als je iets onduidelijk vindt en vraagt om extra informatie. Het is handig om in een doorvraag een stukje van de voorgaande antwoord op te nemen. “U zei dat, kunt u dat wat toelichten?” of “begrijp ik goed dat u van mening bent dat ..?”</p> <p>Aan het einde van het interview bedank je voor zijn medewerking en vraag of de geïnterviewde de uitwerkingen nog wil lezen om eventuele vergissingen eruit te halen.</p> <p>Stap 3 Afronding</p> <p>Zet het gesprek zo snel mogelijk op papier. Nu weet je alles nog dus niet uitstellen. Laat het eerst de geïnterviewde lezen. Eventuele vergissingen kun je er dan nog uithalen.</p> <p>De tekstuele uitwerkingen bestaan drie delen:</p> <p>Inleiding: Onderwerp, naam geïnterviewde (evt. functie en organisatie), datum waarop het interview plaats vond evenals de duur en de plaats.</p> <p>Kern: Het verloop van het gesprek wordt weergegeven in de derde persoon enkelvoud. Als het relevant is, wordt letterlijke uitspraken van de geïnterviewde geciteerd.</p> <p>Afsluiting: Karakterisering van het interview en de geïnterviewde (sfeer, gedrag). Geef ook aan hoe betrouwbaar en nauwkeurig de informatie is. Een lobbyist voor kernenergie heeft een ander verhaal dan een milieuactivist.</p> <p>De vragen hoeven niet letterlijk terug te komen in het interview verslag. Als het interview wordt gehouden voor een werkstuk dan moeten de interviewvragen worden opgenomen in de bijlage.</p> <p>Voor meer informatie toegankelijke informatie over interviewen kunnen de eerste drie bronnen van de bronnenlijst gebruik worden.</p>
Bronnen	<ul style="list-style-type: none"> • http://www.rug.nl/noordster/mondelingevaardigheden/voorstudenten/interviewen/index, geraadpleegd 27 augustus 2007. Rijks Universiteit Groningen. • http://www.daltonvoorburg.nl/studiecentrum/studievaardigheden/interviewen, geraadpleegd 27 augustus 2007. Dalton Voorburg te voorburg. • Stichting Veldwerk Nederland, Praktische Opdrachten Aardrijkskunde Technieken, Zuideresweg 10, 9441 TZ Orvelte, telefoon (0593) 322 263. Deze map is aanwezig in de mediatheek en bevat ook techniek kaarten interviewen en enquêteren. Heb je een digitale versie van dit werkblad dan is dit bijgevoegd. • D.B. Baarda & E.A., basisboek Enquêteren en gestructureerd interviewen, Educatieve Partners Nederland, Houten, 1ste druk 2000, ISBN 90 11 05774 0. • http://www.natuurlijkenergie.nl/klaslokaal/hoepakikhetaan/onderzoeken.html#maken, geraadpleegd op 28 augustus 2007. Deze site bevat te weinig informatie voor een leerling op het voortgezet onderwijs. • E. de Boer, Handboekvaardigheden, Tweede fase, Edumedia bv, Loenen aan de vecht, 4^e druk, ISBN 90 72 153 25 1. • http://www.sillius.nl/iv/iv.html, geraadpleegd 27 augustus 2007.

Bijlage 1

Opbouw van een werkstuk:

1. Titelblad

Titel van het werkstuk

Beschrijving van het soort werkstuk (bijvoorbeeld: eindopdracht multi-media of Praktische Opdracht Aardrijkskunde)

Eigen naam + Klas

Naam van de docent

Datum en jaar van afronding van het werkstuk

2. Inhoudsopgave

De inhoudsopgave geeft de structuur weer van het werkstuk. Denk dus goed na over de logische volgorde van de verschillende hoofdstukken.

3. Inleiding

Het hoofddoel van de inleiding is duidelijk maken waar het werkstuk overgaat. De inleiding moet de lezer nieuwsgierig maken naar wat er komen gaat.

Dit kan bijvoorbeeld door een actuele gebeurtenis aan te halen, die te maken heeft met het onderwerp van het werkstuk.

In het eerste deel van de inleiding wordt de aanleiding van het werkstuk beschreven en een korte impressie van het onderwerp. Daarna wordt toegelicht waarom voor dit onderwerp is gekozen. Met andere woorden: wat heeft het onderwerp voor raakvlakken met jou als persoon?

Het tweede deel van de inleiding gaat over de onderzoeksvragen. ~~Dit zijn vier of vijf (deel)vragen. Maak niet meer dan vijf (deel)vragen. Anders is de kans aanwezig dat het werkstuk te groot en te complex wordt.~~

~~Vanaf de 10^e klas moet ook een hoofdvraag worden geformuleerd. De hoofdvraag omvat als het ware alle deelvragen.~~

In het derde deel van de inleiding wordt de werkwijze beschreven. De werkwijze is de manier waarop de informatie wordt verzameld zodat de (deel)vragen kunnen worden beantwoord. Bronnen als boeken, kranten en internet worden secundaire bronnen genoemd. Primaire bronnen zijn: zelf informatie verzamelen door interviews, enquêtes, observeren en het zelf verrichten van metingen.

Vanaf de 10^e klas wordt ook de opzet van het werkstuk beschreven. Stapsgewijs worden de verschillende hoofdstukken en de conclusie beschreven, zodat de lezer inzicht krijgt in de structuur van het werkstuk. Natuurlijk wordt de conclusie nog niet prijsgegeven.

4. Hoofddeel

Dit is het grootste deel van het werkstuk. Dus voor dit werkstuk

- Locatie van de boerderij en de naam van de boer.
- Interview
- Foto's met een toelichting (bijschrift)
- Hand-out met aantekeningen bij de PowerPoint

~~Hierin wordt alle informatie die relevant is voor de onderzoeksvragen gepresenteerd. In ieder hoofdstuk wordt één (deel)vraag beantwoord. Begin elk hoofdstuk met een korte inleiding waarin ook de (deel)vraag die centraal staat nog eens wordt herhaald. Sluit het hoofdstuk af met het antwoord op de (deel)vraag. Zorg voor een logische opbouw van de het werkstuk.~~

5. Conclusie

~~De conclusie is de afsluiting van het onderzoek.~~
Voor dit werkstuk is geen conclusie nodig.

6. Evaluatie en nawoord

Bestaat uit twee delen: de productevaluatie en de procesevaluatie

7. Noten

Wanneer stukjes tekst worden overgenomen uit een boek of van internet of waar dan ook, dan moet dit vermeld worden. Door gebruik te maken van een voetnoot kun je verwijzen naar de bron.

8. Bronnenlijst

Boeken, kranten-, tijdschriftartikelen, internet en afbeeldingen komen puntsgewijs in een overzicht te staan. Gebruik de onderstaande omschrijvingen.